GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 79.

W NIEDZIELĘ DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 1802.

Z Wiednia d. 25. Września.

Cesarstwo Jchmość po skończonych kompielach wyiechali d. 21 t. m. w południe z Baden do Laxenburga.

Za ś. p. Nayiaśnieyszą W. Xżnę Ludwikę Maryą Amalię Królewnę sycyliyską odprawiły się wigilie d. 22 t. m. o godzinie 5 wieczorem, a d. 23 o godzinie 11 zrana odprawiono exekwie w kaplicy dworskiey w przytomności Cesarstwa Jchmość, Familii i całego dworu.

D. 10 t. m. umarł tu Jan Kasper hrabia Lanthieri Paratico aktualny tayny konsyliarz J. C. K. M. w 86 roku życia swoiego. Na wielu urzędach, które sprawował, pozyskał naywyższe zaufanie niegdyś Cesarzowy Maryi Teresyi. Ta wielka Monarchini we wszystkich naywątpliwszych zdarzeniach iego zasięgała rady. Jego gorliwość o religią i dobro państwa, przywiązanie do nauk, przychylność do panuiącego domu i naydorzalsza biegłość w statystyce i dyplomatyce były głownemi cechami charakteru tego rzadkiego męża, i aż do naypoźnieyszey starości go nieodstąpiły.

W Prezburgu seym węgierski d. 14 t. m. miał 37, d. 15go, 38, d. 16go 39, d. 17go, 40, a d. 18go 41 posiedzenie.

Z Brynu d. 24. Września.

Podług listow z Wołoszczyzny tamteysi boiarowie są bardzo niekontenci z rządów Alexandra Suzzo, i postanowili wysłać do dywanu deputacyą z prozbą, o odmianę rządcy. Sądzą, że Porta użyie tey okoliczności do zupełney odmiany postaci rządu.

Z Londynu d. 10. Września.

Gdy stawianie posągow wielkich ludzi tak bardzo weszło w modę, zatem i posąg konny Wilhelma III. ma bydź wzniesiony. Ten posąg ieszcze przed stu laty od iednego hollenderskiego snycerza zrobiony, miał bydź na placu Sgo Jakoba postawiony, ale zaburzenia kraiowe, i niedbałość uskutecznicielow woli snycerza przeszkodziły temu dotąd. Dopiero gdy posągi Xcia Bedforda, Pana Pitta i t. d. maią zaiąć publiczne mieysca, przypomniano sobie także i o posągu Wilhelma III.

Listy z Hamburga donoszą, że Ludwik XVIII bawiący się teraz w Warszawie, nie przyiął pensyi ofiarowaney mu przez dwory berliński i petersburski. Ponieważ iak tłumaczy się w liście swoim, gdyby takową summę pod imieniem pensyi przyiął, na ow czas zrzekałby się nieiako swoiego prawa do korony fran-

cuzkiey, ktorey odzyskania nadziei ieszcze nieutracił. Ten nieszczęśliwy Xżę, którego umysł brzemieniem przeciwności znękany został, oświadczył obydwom dworom, że sobie zostawuie wolnosc udawania się do nich czasami o wsparcie pieniężne dla zaspokoienia miernych iego potrzeb nieodbicie potrzebne, przyrzekaiąc wzięte summy za odzyskaniem tronu z wdzięcznością powrocić.

Lord Kawan ułożył był obeliski Kleopatry z Egiptu do Anglii przesłac, ale jenerał Fox naywyższy kommendant na morzu śrzodziemnem, wielki nieprzyiaciel wszystkich osobliwości wydał rozkaz, ażeby więcey żaden okręt nie przyymował kamieni z Egiptu. Lord Kavan przysyłał ustawicznie do flotty sztuki porfiru, granitu i t. d. ale te z rozkazu jenerała Foxa niedoszły swego przeznaczenia. Zrobił on iednak wielką przysługę badaczom starożytności, kazawszy wykopac ieden z obeliskow Kleopatry, który od bardzo dawnego czasu leżał pod piaskiem i postawic go na podstawku.

Z Paryża d. 13. Września.

Gazeta kuryer londyńsko paryzki (Courier de Londres & de Paris) którey wydawcą iest P. Monthoşier, została od rządu naszego zakazana.

List radzcy stanu Bertina prefekta osadowego na Martynice do Ministra marynarki z St. Pierre d. 4. Termidora (23. Lipca.)

Ob. Ministrze! Posełam Ci potroyną kopiią listu mego pod dniem 9, a podwoyną listu pod 19 t. m. Od tego czasu codziennie tu przybywaią kupieckie okręty z Marsylii, Bordu i Hawru. Wiele innych okrętow z rożnych francuzkich portow do Gwadelupy przybyłych, nie mogąc tam z korzyścią swoich ładunkow sprzedadź, tutay zawiiaią w nadziei lepszego szczęścia, i w magazynach towary składaią. Jeneralny zawiadowca Gwadelupy ofiarował mi częśc woysk pod iego dowodztwem będących dla obięcia Martyniki; nieśmiałem iednak przyiąc tey ofiary, iuż to, że co moment z Brestu spodziewam się woyska, iuż że bałem się ogołacac Gwadelupy z woysk, których dla utrzymania spokoyności, pomyślnością oręża naszego tam wprowadzoney, potrzebuie. Z drugiey strony przybywanie francuzkich okrętow i wielka czynnośc odradzaiącego się handlu, stawia mnie w stanie czekania na przybycie woysk płynących z Francyi. Podziękowałem więc jenerałowi Ryszpansowi, i ofiarowanych mi od niego posiłkow, iako mi nie potrzebnych, nieprzyiąłem. W niniejszym stanie rzeczy ani rząd ani handel francuzki nieponiosą naymnieyszego uszkodzenia, z poźnego przybycia wyprawy, a interesa macierzyńskiego kraiu tak dobrze poydą iak gdyby francuzka bandera powiewała na osadowych twierdzach. Osada cieszy się zupełną spokoynością, a mieszkańcy unoszą się w radości, że na powrot pod rząd francuzki przeydą. — Pozdrowienie.

Podpisano. *Bertin.*

Dla zaprowadzenia lepszego porządku, po wszystkich rynkach i placach targowych kazał prefekt policyi spisac wszystkich do nich należących drążnikow. Będą oni teraz wszyscy nosic miedziane medale z wyrażeniem placu do którego należą.

Stosownie do wyroku konsulow ma bydź żołd 15,068 żołnierzy i officyerow znanych pod imieniem *Giubilati* i pensye, które dawny rząd dawał officyerom piemonckim zamieniony na żołd weterański (Solde de Retraite.) Wydatki całoroczne na tych woyskowych między którymi znayduie się 389 officyerow dochodzą 469,795 frankow.

Tuteysze dzienniki zaprzeczaią pogłosce o śmierci jenerała Lafayetta.

Zawiadownictwo poczty listowey kazało

ogłosić, że pierwszego Vendemiera żadna poczta z Paryża nieodchodzi.

Gillotynowania są teraz bardzo rzadkie, z tey przyczyny gdy się zdarzy podobny przypadek sprowadza to tłumy ciekawych widzow. I tak w tych dniach gillotynowano iednego rozboynika. Za ogłoszeniem czasu exekucyi, wszystkie okna placu Greve od Anglikow tu się bawiących choynie zapłacone zostały.

Z Nantu pod d. 7 Września donoszą co następuie: Galiota Elżbieta z Nantu przybyła z St. Domingo po 42 dniowey żegludze, ta następuiące przywiozła wiadomości. " Choroby epide niczne iuż nieco ustaią. Cła od wywozu na d. 20 Lipca o 5 od 1 8 podwyższono. Francuzi muszą opłacać 15 a obcy 25 od 1 8. Listy prywatne mowią o podwyższeniu opłaty po 4 soldow od kawy. Słychać o wybuchnieniu buntu na wyspie *Żołwiów* (l'Jsle de la Tortue) gdzie aż do tychczas wszystko wspokoynosci zostawiło. Mowią, że tam wiele kobiet i dzieci zamordowano. Wysłano tam 2 fregaty z woyskiem. Wyspa *Żołwiów* leży o 20 mil od Kapu na przeciwko miasta Port de Paix.,,

Rząd każdey półbrygadzie byłey w Egipcie dał exemplarz dzieła obyw. Denou.

W Dyżonie zlecono 3 m oficyerom z 18 półbrygady napisanie dzieiow teyże półbrygady od czasu iey ustanowienia. Zdaie się, że ten przykład zachęci wszystkie korpusy. Co za ważne materyały do dzieiow rewolucyynych.

Kardynał Konsalwi, jenerałowi Maurycemu Mathieu ktory woysku francuzkiemu w krolestwie neapolitańskim dowodził, za iego pilność w utrzymaniu karności woyska podczas przechodu przez kraie kościelne, dał w upominku portret J. Świątobliwości.

Bracia Jakobowie przyozdobili naygustowniey zamek St. Cloud, a tapicer rządowy Guibert nayprzepysznieysze zrobił obicia.

W dziennikach naszych czytamy: ,, Algier ma 13 korsarskich okretow i 60 kanonierskich szalup, 14,000 regularnego woyska z Turkow złożonego 60,000 milicyi kraiowey i iazdy, Ludność miasta Algieru wynosi 85,000 osób rachuiąc w to 10,000 żydow, całe zaś państwo liczy 1 ½ mill. mieszkańcow. Wywoz roczny z Algieru w zbożu i innych produktach szacuią do 2 ¾ mill. piastrow, w prowadzaią zaś obcych towarow za 1 mill. piastrow. Podatki kraiowe przynoszą 500,000 piastrow. Skarb publiczny, który iest dla wielkiey potrzeby zachowywany, i za iakowąś świętość uważany, mieści w sobie 65 mill. piastrow. Rodowici Turcy piastuią wszystkie urzędy, żaden rodak nie iest przypuszczony do nich.,,

W Strażburgu, na przyięcie pierwszego konsula, gdyby tam kiedy przybył, ustanowiono z naypięknieyszych ludzi gwardyą narodową.

Goniec, którego rząd portugalski z remonstracyą względem wyiazdu jenerała Lasna do Paryża wysłał, przybył tu wcześniey niżeli jenerał Lasnes na gruncie francuzkim stanął. Temu nakazano, ażeby na tem mieyscu pozostał, w którem go goniec rządowy zastanie.

Armia Rzpltey włoskiey rachuiąc razem z armiią rezerwową wynosić będzie 100,000 ludzi.

Wyszedł tu przepis, podług którego obchodzić maią święto nowego republikanckiego roku. W 5 ostatnich dniach dopełniczych teraźnieyszego republikanckiego roku, maią bydź wystawione w Luwrze płody narodowego przemysłu. Do narodowych rękodzielni, bibliotek i muzeum wolny będzie przystęp, a ostatniego dnia teatr bez biletow. Święto pierwszego Vendemiera zapowiedzą zrana liczne wystrzały z armat. Z rana i po południu będą

tańce i igrzyska na polach elizeyskich, a wieczorem illuminacya, koncert i fayerwerk.

Z Petersburga d. 3. Września.

Wczoray J. Imp. M. udał się do Krasneho Sieła gdzie 20,000 woyska obozem stoi. Dziś Carowa Jeymość wdowa z Pawłowska do Gaczyna na przepędzenie jesieni wyieżdża.

J. Imp. M. raczył nayłaskawiey konsyliarza kolegialnego Krafta członka akademii umieiętności, assessorem wydziału przeznaczonego do wydawania pamiętnikow admiralicyi, tudzież pism tyczących się budowy okrętow i innych przedmiotow, mianować z pensyą roczną 1000 rubli.

J. Imp. M. raczył wielu suplikantom przez wzgląd na ich nędzny stan życia po 200, 100, 25, i 10 rubli rozdadź. Z innych 25 proszących otrzymał każdy po 5 rubli.

Dziś poseł król; duński hrabia Löwendahl wyiechał na Szwecyą do Kopenhagi.

D. 11 p. m. senat dyryguiący ogłosił naywyższy imperatorski patent potwierdzaiący 2 nowe małorossyyskie gubernie, Połtawy i Czerniechowa. Obie te guberniie zostawać będą pod rządem iednego jenerałgubernatora, dziś Xcia Alexego Kurakina bywszego jeneralnego prokuratora, a utrzymanie obu tych Guberniy kosztować będzie 165,334 rubli, każda gubernia dzieli się na 12 okręgow.

Ukaz względem zniesienia wspomożytelnego banku dla ślachty, i połączenia go z bankiem kraiowym pożyczalnym iest w następuiący treści. " Gdy wymiana biletow wspomożytelnego banku iuż się ukończyła zupełnie, albowiem z 50 mill. wydanych biletow, iuż 48, 605,000 rubli wymieniono, zatem pozostała ieszcze w biegu summa 1,395,000 iest tak dalece mała, iż nie iest potrzebną rzeczą, ażeby się dłużey bank trudnił przyymowaniem pożyczonych kapitałow i obrachunkami procentow, więc postanowiliśmy wspomniony bank wspomożytelny do końca ieszcze wymiany trwać maiący z pożyczalnym bankiem pod imieniem 25 letniey odprawy, połączyć.,,

J. Imp. M. raczył względem drog wydadź ukaz w następuiącey treści

" Gdyśmy po niektorych guberniach w czasie ostatniey naszey podroży widzieli, że pomimo naszych poprzedniczych ukazow, ażeby na przytraf podroży naszych żadnych szczególnych, a dla mieszkańcow uciążliwych przygotowań nierobiono, niektóre iednak zwierzchności wbrew ukazom naszym porobiły rożne przygotowania po wsiach i miastach iakoto np. bramy z ozdobami, gościence obsadzone drzewy i obiaśnione lampami, i t. d. Sądzę więc bydź potrzebną rzeczą, ażeby takowe z okoliczności podroży iakiey osoby z familii Imp. czynić się maiące przygotowania wstrzymać, i w tym celu nakazuiemy senatowi dyryguiącemu zrobić następuiące urządzenie. 1) Ażeby zwierzchność nikogo nie wysyłała na przyięcie ani odprowadzanie. 2) Ażeby gościence nigdzie nadzwyczaynie z iakowego wypadku, ale zawsze zwyczaynie i w przyzwoitym czasie naprawiane były. 3) Tem surowiey zakazuie się wszystkich ozdabiań wsiow i gościeńcow, i obsadzania ich drzewami bez korzenia, albowiem tym sposobem lasy bez potrzebnie pustoszą się, a z takowych ozdabiań żadnego nie masz pożytku. 4) Ażeby na przyymowanie po stanowiskach żadnego ślachcica nie wysyłano, oprocz assessora od sądu ziemskiego, wyiąwszy kiedy marszałek ślachecki wyśle iednę lub 2 osoby ze stanu ślacheckiego dla zachowania porządku w dawaniu podwod i koni, iako i w odbieraniu za nie pieniędzy.

Podlug doniesień z Litwy, w gubernii

Minskiey pokazała się zaraza na bydło, zatem nayłaskawszy Pan nasz rozkazał skuteczne przedsięwziąć środki dla uśmierzenia oney.

Jeden kupiec turecki d. 3 b. m. ożenił się tu z kobietą religii protestanckiey, zrzekłszy się prawa iakie mu daie iego religia mienia kilku żon, i przyrzekłszy kazać chrzcić dzieci które z związku ich urodzić się mogą.

Z Florencyi d. 3. Września.

Nasi Krolestwo Jmć na dniu iutrzeyszym przedsiębiorą podróż do Barcellony. Eskadra hiszpańska, na którey Królestwo popłyną, przybyła d. 27 Sierpnia z Kartageny do Liworna. Składa się ona, z iednego liniowego okrętu pod nazwiskiem Krolowa Marya Ludwika od 120 armat i 1000 ludzi, i 2 fregat Flora i Alocha każda od 40 armat i 400 ludzi. Prócz tego zaś przybył d. 30 z Kartageny do Liworna, okręt liniowy Argonante od 80 armat i 200 ludzi. Okręt Krolowa Marya Ludwika, na którym Krolestwo Jmć popłyną, iest ieden z naypięknieyszych jakie kiedy widziano, tak co do swoiego kształtu i budowy, iako też wygód, bogactwa i okazałości, które wewnątrz iego widzieć się daią. Szacowany iest 1,500,000 twardych piastrow, dowodzi nim wice admirał Dominik Nawa, a pod nim Jan Padoca.

Z okoliczności odiazdu Królestwa Jmć ogłoszono tu Edykt następuiący:

My Ludwik I. z Bożey Łaski Infant Hiszpański, Krol Etruski, Xiążę Następca Parmy, Placencyi, Gwastalli &c. "Nowe związki, przez które Dom Krolewski Burbonow ścisley ieszcze ma się połączyć, wyciągaią po nas, abyśmy byli uczestnikami radości sprawioney przez ten szczęśliwy wypadek, który nasz Nayiaśnieyszy Teść i Wuy Krol Jmć Katolicki obchodzić będzie w mieście swoim w Barcellonie, z okazałością odpowiadaiącą weselu dzieci Króla Jmć Katolickiego i Krola Jmć Oboyga Sycyliy. Ukontentowanie, które serce nasze czuć będzie w tym szczęśliwym zdarzeniu, nie da nam zapomnieć o głownym staraniu, powiększyć we wszystkich okolicznościach i utwierdzić ile tylko będzie można, pomyślność naszego ukochanego ludu, który iest pierwszym przedmiotem naszey oycowskiey pieczołowitości. Aby zaś w czasie krótkiey naszey nieprzytomności interessa publiczne żadney niecierpiały zwłoki, nadaliśmy naszey radzie Stanu, skarbowey i woyskowey władze, iakie za potrzebne uznaliśmy dla rządzenia Państwem naszym i utrzymania w nim porządku i sprawiedliwości we wszystkich częściach administracyi, polityczney, cywilney i ekonomiczney. Ile dołożemy starania, aby iak nayprędzey powrocilismy na łono naszych ukochanych poddanych, tyle mamy prawa spodziewać się, iż oni odpowiadaiąc tey łagodności, która cechuie ich narod, tey wierności, którą statecznie zawsze okazywali dla swoich Monarchow, dadzą Nam za naszym powrotem, nowe powody do ukontentowania i do gorliwości przykładania się co raz więcey do szczęśliwości powszechney przez wszystkie środki iakie Opatrzność w rękach naszych złożyła.— Dan d. 1 Września 1802. Podpisano *Ludwik*, a niżey. *G. Mozzi*, *J. B. Nuti.*„

Ostatniey środy z powodu imienin Królestwa Jmć była u dworu wielka gala. Jenerał Klarke minister pełnomocny Rzepltey Francuzkiey korzystał z tego zdarzenia, dla dania Królestwu Jmć nowych zapewnień przyiaźni i sprzyiania rządu francuzkiego we wszystkim, co się tylko tyczyć może tak ich osob, iak i państwa ich berłu podległego. Po południu Krolestwo Jmć przytomnemi byli na wyścigach konnych, a w wieczor na teatrze, który

wspaniale był oświecony. Dla szczególnieyszego oznaczenia dnia tego, Krol Jmć wiele promocyy poczynił.

Dnia 6. Września.

Pozawczoray zrana o godzinie 8 naſi Nayaśnieyſi Króleſtwo Jmć opuścili nasze miaſto wraz z Xciem synem swoim i orszakiem z 80 osob złożonym. Obiad iedli w zamku dell Ambrogiana, po którym w dalszą na Pizę do Liworna udali ſię drogę. Pomiędzy osobami Kroleſtwu Jmć towarzyszącemi znayduią ſię, hrabia Salvatico, Xżna Strozzi Wielka Marszałkowa Dworu, hrabia della Gherardesca kapitan od gwardyi, senator Sergardi, pułkownik Luſtrini sekretarz intereſſow zagranicznych, hrabini Arighetti i hrabini Pecori, xiądz del Vivo spowiednik krolewski &c.

Wiadomość rozgłoszona w rożnych portach włoskich o wylądowaniu woysk amerykańskich i zupełnym ich pobiciu na brzegach trypolitańskich, niepotwierdziła ſię, urzędowne rapporta mowią przeciwnie, że fregata amerykańska uderzyła na szalupy armatne Beia trypolitańskiego i one pobiła, że potym zbliżyła ſię tak do brzegow, iż woyska, które nadbiegły dla dania pomocy szalupom, rozproszone od niey zoſtały, i gdyby wiatr był ieszcze przez poł godziny sprzyiał, cała flotylla trypolitańska byłaby zniszczona.

Dowiaduiemy ſię z Rzymu pod d. 4., że wielu duchownych przybyło tam z Florencyi, którzy ſtaraią ſię o wakuiące biskupſtwa, iako to: Soańskie, Kortońskie, Muntepulcyańskie i Arrezowskie, które Papież na pierwszym odprawionym konsyſtorzu ma rozdać. Dnia 28 Sierpnia w kaplicy w pałacu Quirinal w Rzymie w przytomności Oyca S. i całego S. Kollegium odprawiły ſię exekwie za Piusa VI.

Z Akwisgranu d. 7. Września.

Miniſter skarbowy uwiadomił prefekta naszego departamentu przez liſt pod dniem 28 Sierpnia pisany, że zakonnicy i zakonnice chociaż urodzeni w kraiach zagranicznych, ieżeli maią lat 70, mogą używać dobrodzieyſtwa artykułu 21 wyroku pod dniem 9 Czerwca zapadłego i przypuszczonemi do klasztorow utrzymanych podobnie iak zakonnicy zrodzeni w kraiu Rzepltey i pod temiż warunkami bydź mogą.

Z Genui d. 4. Września

W dniach tych ogłoszono tu 3 senatowe wyroki, pierwszy odsyła obwinionych o zaboyſtwo, rabunki, &c. do oddzielnego trybunału uſtawą pod dniem 26 Czerwca uſtanowionego; drugi upoważnia kommiſſyą skarbową do sprzedania za summę 300,000 liwr. dobr Rzepltey i użycia iey na uzbroienie przeciw mocarſtwom barbaryyskim i inne potrzeby publiczne; trzeci nakoniec ściąga ſię do zaięcia i tymczasowego urządzenia Saravalle i Carofio z ich przyległościami, które naszey Rzepltey przez konwencyą na d. 10 Czerwca w Paryżu zawartą, uſtąpione zoſtały. Obywatel Ludwik Iſingard kommiſſarz rządowy w Nowi, ma polecone sobie urządzenie tych kraiow, któremu dopomagać będzie ob. Pezzi officyer od indzinierow.

Wczoray senat przyſtąpił do wyboru na trzy mieysca po wywyższeniu ob. Durazzo na Dożę i złożeniu przez oob. Corvetto i Aſſereto wakuiące w iego łonie. Wybranemi zoſtali: Jér: Cattaneo brat J. B. Cattaneo, który godności Doży niechciał przyiąć; Got. Solari, i Ambro: Moſſino.

Z Konſtantinopola d. 10. Sierpnia.

W. Wezyr na d. 2 b. m. powrocił do naszey ſtolicy. Przyięty był od W. Sułtana

bardzo grzecznie i bogate od niego podarunki odebrał. Zaraz po iego przybyciu ministrowie zarządzaiący w nieprzytomności iego złożyli, stosownie do fundamentalnych ustaw państwa, urzędy w ręce tych, którzy W. Wezyrowi towarzyszyli.

Wczoray W. Sułtan w towarzystwie W. Wezyra i licznego orszaku był przytomnym ćwiczeniom woysk na sposob europeyski, mocno był ukontentowany z czynionych obrotow i znaczne summy żołnierzom rozdadź kazał.

Z Medyolanu d. 6. Września.

Wice prezydent wydał wyrok, że tyle dobr narodowych sprzedadź można, ile ich ustawy dotąd zapadłe sprzedadź nakazały. Przez cały miesiąc Październik przynoszący reskrypcye albo rewersa wydane na mocy tychże ustaw, będzie mogł wybrac dobra tak pomiędzy temi, których lista przez ministra skarbowego ogłoszona będzie, iako też pomiędzy wszystkiemi innemi przez narod posiadanemi, a któremi w tym momencie rozrządzic może.

Ciało prawodawcze ukończy wkrótce, iak powszechnie mniemaią, swoie posiedzenia. Rząd przesłał mu poselstwo względem ninieyszego położenia Rzepltey. W wstępie do tego poselstwa wyraża: "Rząd mniemał, iż powinien przed podaniem Wam do potwierdzenia stanu potrzeb nadzwyczaynych Rzepltey, i środków ich zaspokoienia, przedstawic Wam tyle ile okoliczności pozwalaią, wierny obraz związków politycznych, moralnych i ekonomicznych Rzepltey; rząd iest bowiem przekonany, że nic nie masz zdolnieyszego do utwierdzenia dobrego porozumienia między dwiema władzami, które nie mogą bydź użytecznemi ieżeli między niemi zgoda i ziednoczenie nie panuie, a oraz ani skutecznieyszego do zniszczenia fałszywych błędow, które złość i niewiadomość codziennie rozgłasza, a których łatwowierność i ciemnota nieprzestaią codziennie powtarzać.

Z Turynu d. 3. Września.

Na d. 1 b. m. ogłoszono tu wyrok Konsulow Rzepltey Francuzkiey obeymuiący 22 artykułow, którego głownieysze rozrządzenia są następuiące:

" Zakony i kongregacye duchowne są zniesione w 6 departamentach Doiry, Eridanu, Marengi, Sesii, Stury, i Tenaru, które składaią 27 dywizyą woyskową. Wszystkie dobra, iakiegokolwiek bądź gatunku należące do zgromadzeń poprzedzaiącym artykułem zniesionych, są oddane narodowi. Dla uprzedzenia i przeszkonia zmarnotrawieniu i rozpruszeniu sprzętów i innych rzeczy. Jeneralny rządca 27 woyskowey dywizyi każe przez kommissarzów do tego umocowanych, zapieczętowac wszystkie rzeczy, sprzęty, papiery, archiva &c. Członki zakonow i zgromadzeń duchownych zniesionych ninieyszym wyrokiem, którzy urodzili się w kraiach do Rzpltey francuzkiey należących i ciągle w nich zamieszkaią, odbierac będą roczną płacę, to iest: Każdy maiący 60 lat skończonych 600 fran:; wszyscy zaś ci, którzy lat tych niedochodzą, 500 fran. W przeciągu iednego miesiąca po ogłoszeniu ninieyszego wyroku członki zakonow i zgromadzeń zniesionych będą obowiązane opuścic domy narodowe, w których mieszkaią. Od d. 1 Vendemiaire (23 Września) niebędzie wolno nosić zakonnikom habitu. Każdy z nich opuszczaiąc dom, w którym mieszkał będzie mogł zabrać sprzęty swoiey izby lub celi, bieliznę i ogulnie wszystkie te rzeczy i sprzęty, które wyłącznie do osobistego iego użytku służyły.... Ninieyszym wyrokiem nie są obięte siostry miłosierne i wszystkie zgromadzenia i członki, których z założenia przeznaczeniem było staranie około chorych, albo zatrudnianie się instrukcyą publiczną... W Simplonie, u małego S. Bernarda, na gorze Cenis, na gorze Genevre i Kol de Tende założone będą klasztory podobne do tego, iaki znayduie się u S. Bernarda, i z kla-

sztorow zniesionych wybiorą się zakonnicy, którzy tam mieszkać będą. Jeneralny rządca 27 woyskowey dywizyi wybierze z pomiędzy bywszych panieńskich klasztorow 6 nayobszerniejszych i naylepiey urządzonych, które służyć będą na mieszkanie dla bywszych zakonnic, którym tam zebrać się i mieszkać razem będzie się podobało. Podobnież wybierze 4 klasztory męzkie nayobszernieysze dla umieszczenia w nich zakonnikow wszelkiey reguły maiących lat 60, którzy zechcą w nich mieszkać i wspólne życie prowadzić.

Z Berna d. 9. Września.

Odebraliśmy wiadomość, że deputowani małych kantonów dnia wczorayszego byli w Lucernie; a dziś w wieczor są tu spodziewani. Deputowanemi temi są: obywatele Weber i Suter od kantonu Schwitz; De Flue i Wursch od kantonu Untervalden, i ob. Jauch od kantonu Uri. Deputowany od kantonu Appenzell wczoray tu przybył, a od kantonu Glaris iutro iest spodziewany. Z niecierpliwością pragniemy się dowiedzieć, naczym zasadzać się będzie negocyacya, która ma się rozpocząć. Tym czasem 5 małych kantonow, Uri, Schwitz, Untervalden, Glaris i Appenzell coraz ściśley połączaią się między sobą, i wiele rachuią na ścisłych związkach, które utrzymuią z Gryzonami. . . . rekrutuią woyska i uzbraiaią lud &c.

W Zurich zaburzenie ciągle panuie. Ob. Konrad Escher został mianowany prefektem, na mieyscu ob. Ulrich, który urząd ten złożył, lecz niechciał także urzędu tego przyiąć, skłoniono nakoniec ob. Maya, który się tam uda w charakterze kommissarza rządowego.

Lud w kantonie Oberland przez wszystkie sposoby iest podbudzany przeciw rządowi helweckiemu; usiluią go nakłonić do powstania za stroną małych kantonów. Przed kilku dniami miano tam aresztować kilka osob z Berna.

W części niemieckiey kantonu Fryburg w dniach tych dały się widzieć nieiakie poruszenia.

W mieście tuteyszym iesteśmy nieco spokoynieysi niż dawniey, iednakowoż rząd nayściśleyszą utrzymuie policyą i dostateczna straż dniem i nocą pilnuie arsenału. Utrzymuią, iż powzięto ślady spisku dążącego do zabrania broni z arsenału a nawet zapalenia go, gdzie wielki skład prochu znayduie się.

Woysko wyborowe będące teraz pod bronią, wynosi teraz 2800. Składa się z 31 kompaniy, to iest: 19 z kraiu wodzkiego, 4 z kantonu berneńskiego, 4 friburgskiego, 2 z Argowi, 1 z lucerneńskiego, i 1 z zurichskiego. Kompaniy 19 kraiu wodzkiego wynoszą więcey niż 1600 ludzi. Wielka część woysk tych stoi w Lucernie o milę od granic małych kantonow.

Wczoray w wieczor odprawiła się rada stanu u pierwszego Landmana, lecz wypadek iey nie iest wiadomy.

Z Sionu donoszą pod d. 6 Września: "Na dniu wczorayszym odprawiła się installacya nowego rządu naszey Rzepltey. Jenerał Turreau zezwolił aby na niego nie czekano i aby imieniem kommissarzow trzech zaręczaiących mocarstw wydano odezwę. Odezwa ta na d. 3 b. m. przesłana była seymowi, który nakazał ią z iak naywiększą okazałością ogłosić; co też w niedzielę d. 5 uskuteczniono. W wieczor dany był faierwerk i przepyszna illuminacya, w którey widziano wiele napisow na cześć Bonapartego i Rzepltych zaręczaiących. Bal liczny i dobrze urządzony zakończył tę uroczystość. Na wszystkich gorach otaczaiących miasto widać było ognie, oznaki radości, która nie mnieysza była po wsiach iak w mieście, gdzie powszechny panował zapał między wielkim napływem ludu z okolic przybyłego. Kommissarze Rzepltych włoskiey i helweckiey opuścili Sion. Pożegnali się w Bex z jenerałem Turreau, którego zdrowie polepsza się. Radca stanu Lambertenghi iedzie de Berna z senatorem Muller Friedberg."

DODATEK

DO Nru. 79.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 3. PAŹDZIERNIA 1802.

Wiadomości tyczące się nowych odkryciow i wynalazkow.

Ob. Coulomb udzielił instytutowi narodowemu Fran: doświadczenie dowodzące, że: wszystkie iakiekolwiek bądź ciała, mocy magnesu podlegaią, i że wpływ tey mocy, względem niektórych ciał mierzony nawet bydź może. Ob. Coulomb powtorzył przed instytutem te doświadczenia: członki tego uczone towarzystwa sądzą, że działanie magnesu na całą się naturę rozciąga.

Ob. Fournier, wynalazł nową machinę do przędzenia lnu; za iey pomocą, 20 razy prędzey robota idzie, niżeli zwyczaynym kołowrotkiem.

Ob. Sallandrouze, wiele sobie zyskał wziętości, fabryką kobiercow, w gatunku aksamitnym, na sposob perski robionych; wiele ich iuż zamowiono u niego do Rossyi i Hiszpanii. Minister inter: wewnetrznych ob. Chaptal, dopomagaiąc tey rękodzielni, dodał mu do roboty dziewczęta z szpitala podrzutkow i maystra z fabryki narodowey, gdyż instytucye narodowe, są tylko dla wsparcia i dopomagania przemysłowi prywatnych osob.

W Nantes, zrobiono nie dawno powoz, sam, za pomocą iednego koła, poruszaiący się; wynalazca iego odprawił w nim podroż z Paimbeuf do Nantes, 10 mil francuzkich wynoszącą, w puł czwarty godziny.

Mechanik Pelletier, bardzo wydoskonalił automat Pana Vaucanson, graiący na flecie. Urządzony przez niego pasterz gra 16 aryy, iedna po drugiey, bardzo czysto i dokładnie, tylko: iż tony są nieco powolne.

Ob. Fleury, proboszcz z Normandyi, posłał nie dawno Ministrowi Chaptal, model nowego wietrznego młyna, skrzydła, nie są prostopadłe, ale poziomie zrobione. Takie młyny iuż są w niektórych mieyscach używane, obracaią się zawsze, z rowną szypkością, iakikolwiek iest wiatr.

Ob. Brancondamines, wynalazł pług do uprawiania roli pod trzcinę cukrową i drugie narzędzie dla wyrywania z korzeniami zielska. Za pomocą pierwszego, więcey i lepiey uprawia ziemię, używaiąc 4ch murzynow, niżeli dawniey 40 robiło.

Ob. Bosquer, wynalazł kompozycyą, dla przeszkodzenia sączeniu się wody do okrętow, tak: iż prawie bez pomp można się obeyść.

Schneider, w Cohne, przy Burgwedel, robi w swoiey cegielni małe i wielkie dachowki, z szybami, dla oświecenia dachu.

Sposoby wygubienia wołkow i wszelkiego robactwa zboże w spiechrzach i składach niszczącego. wyięte z Dziennika dekady Filoficzney Nro. 27.

Pierwszy sposob: Weź prześcieradła konopiane umocz ie w wodzie, potym wyimiy, żeby wilgotne zostały, nakryy niemi kupy zboża, wołki naydaley w dwoch godzinach poprzyczepiaią się do prześcieradeł, ktore letko potrzeba zdeymowac i na iaki czas w wodzie zatopic, żeby potonęły.

Drugi sposob: Weź ziele po łacinie *Jusquiamus*, po polsku zaś nazwane: bielun, szaley a podług niektórych: lulek, pozatykay tego ziela wśrod każdey kupy zboża i pilnuy iak

wołki uciekać będą, żeby ich pognieść: co długo nie po trwa.

Oprocz tych dwoch sposobow ieſt ieszcze podług Polakow trzeci, który zawisł natym, żeby w mieyscu gdzie się wołki znaydują rozłożyć po ſtronach kilka lub kilkanaście raków zdechłych, od których wkrótce wyzdychaią.

DONIESIENIA.

W drukarni Jana Maja wyszła Xiążka pod tytułem *Owidego Nazona Wiersze na wygnaniu pisane* iako to *Rzeczy Smutne* (Tristia) *Klątwa na Ibisa* (Liber in Ibim) i *Liſty z Pontu* (Epiſtolae de Ponto) Znany ieſt iuż bardzo dobrze ten Pisarz w Literaturze Polskiey. Jego Metamorfozy tłumaczone dwukrotnie, raz przez Żebrowskiego pod tytułem *Przeobrażenia* roku 1602, drugi raz przez Waleryana Otwinowskiego pod tytułem *Przemiany* we dwa lata poźniey wydane. Jego także *Heroidy* przekładania Bardzińskiego iuż od dawna zbogaciły Literaturę Polską. Ale dzieło, w którem poczciwe serce znaydzie w swym smutku pociechę, dzieło, w którem ten nie zrownany pisarz całą swoią czułość wylał, to dzieło aż dotychczas wcale nie tkniętem leżało. Wygnany między dzikich na owczas Sarmatow i Getów, gdzie dziś Bolgarowie czyli Wołharowie mieszkaią, opuszczony od wszyſtkich opłakuiąc dni swoie w własnym iedynie dowcipie i w własney tkliwości szukał ulżenia nieszczęść. Znalazł nakoniec niaiakieś powaby w nieokrzesanym ięzyku, i iak sam w Liście XIII Xięgi III. liſtow z Pontu wyraża, pisał wiersze sarmackim ięzykiem. Ten autor słusznie kładziony w rowni z Horacym i Wirgilim większą miał nad nich łatwość w pisaniu wierszy, i dla tey skłonności opuścił wszyſtkie drogi mogące go zbogacić i do honorow wynieść. Muſiał więc ten człowiek coś doskonałego utworzyć, który przy naywiększym gieniiuszu i znaiomości rzeczy, poszedłszy za swoią skłonnością, cały ſię iednemu przedmiotowi poświęcił.— Exemplarz ieden tego dzieła kosztuie zł. pol. 6.

Gdy C. K. Oberpocztamt i C. Kr. Dylenzansowa Expedycya które dotąd umieszczone były w kamienicy, pod Numerem 531 na ulicy Floryańskiey, dnia 6 Octobris b. r. na Stradom do kamienicy pod Nrem 15 naprzeciwko wielkiego nowego domu C. K. celney adminiſtracyi przeniesiony zoſtanie, dla tego Prześwietne Publikum z tym dokładem ninieyszym ſię uwiadomia, że liſty, paki na Dylezans i pieniądze od dnia 6go Octobris r. b. od godziny 8 rano zacząwszy, na przyszłość w tym rzeczonym nowym pomieszkaniu na Stradomiu przyymowane i oddawane będą. W Krakowie dnia 1 Octobris 1802.

Od Ces. Kr. zachodniey Gallicyi Oberpocztamtu.
Habel, Tutzenthaller.

Przed laty 20 nieiaka Agneszka z rodzicow którzy iuż dawnicy pomarli, Sliwińska, w Krakowie mieszkaiących była poszła za mąż za Franciszka Januszewskiego, który ſię tutay przy Krakowie, a to w wydziale 2gim pieczeniem chleba czarnego zatrudniał, i do tąd zatrudnia, żyła z tymże przez lat 12, lecz podczas rewolucyi polskiey, a na reszcie, gdy Prusacy tu do Krakowa wkroczyli i tego Januszewskiego męża iey w niewolą zabrawszy, onego do feſtunku wielkiego Głogowa transportuiąc, taż iego żona odprowadzaiąc onego aż do Częſtochowy, i tam ſię zoſtawszy, tenże zaś mąż iey Januszewski tu w przeciągu czasu ½ roku nazad powrocił, a tak gdy iey tutay nie zaſtawszy zażywaiąc sposobow przez te lata aby ſię oniey wywiedzieć, gdzieby ſię znaydować mogła, aże gdy ſię do tąd oniey nigdzie dowiedzieć nie może, uprasza zatym ktoby oniey wiedział, lub słyszał, aby tutay do tuteyszego urzędu Burmistrzowskiego Kleparskiego, lub do Kantoru Gazety Krakowskiey pod Nrem 507, czyli ieszcze żyie lub iuż gdzie umarła donieść raczył, ta zaś Agneszka z rodzicow Sliwieńska a z męża Januszewska gdy za niego poszła miała lat 20, była średniego wzroſtu, twarzy troche dziubatey, czarniawey, oczu białawych, ieden tylko ięzyk rodowity polski umiała.

Magistrat Miasta C. K. Lublina ninieyszym publicznym Edyktem wszystkim, i każdemu w szczególności do kogo należy, albo iakim bądź sposobem należyć może wiadomo czyni: iż na instancyą żydowki Reyzli Berkowiczowey wierzycielki prawem przekonywaiącey, termin celem przedsięwzięcia licytacyi piętra wyższego w kamienicy tu w Lublinie na żydowskim mieście pod Nrem. 25 stoiącey, i prawem przekonanego Leyby Berkowicza własney, a podług dzieła detaxacyi przez każdego poprzedniczo, lub w czasie licytacyi w registraturze widzieć się mogącego, do ceny 1328 ryń. 54 kr. sądownie oszacowaney, na dzień 20 Października 1802 o godzinie 9 zrana, w mieyscu tuteyszego Magistratu odprawiać się maiącey iest przeznaczony, gdzie więcey daiący podług §. 436 Zbioru Sądowego, długi na tym piętrze kamienicy prenotowane, ieżeliby wierzyciele ich zapłacenia przed terminem odebrać niechcieli, w cenie offiarowaney ilości na siebie przeiąć obowiązany będzie. Wszyscy zatym wierzyciele na pomienionym kamienicy piętrze hyppotekowani, ażeby szczególnego przypozwania nieoczekiwali, podług nadwornego rozporządzenia d. 22 Sierpnia 1797 na tenże termin niniejszym Edyktem wzywaią się, na który termin ieżeliby niestaneli, że ani przeciwko kupuiącemu, ani przeymuiącemu pomienione piętro kamienicy, ani też do tegoż piętra kamienicy żadnego prawa więcey sobie rościć, lecz swoiey należytości z ceny przedaży, albo z inney dłużnika substancyi poszukiwać maią. Dan w Lublinie dnia 3 Sierpnia 1802.

Engbricht.
Schweitzer.
Lewandowski.

Z Rady Magistratu Miasta C. K. Lublina.
Kucharski.

Z strony Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa, w Galicyi Zachodniey niniejszym obwieszczeniem czyni się wiadomo, iż ponieważ P. Woyciech Tulsek substancyi po ś. p. Janie Nepomucynie Tulsku pozostałey w testamencie ustanowiony dziedzic do Magistratu tuteyszego Krakowskiego przeciwko Tekli 1go. małżeństwa Tulskowey teraźnieyszego Ostaszewskiey względem skassowania kontraktu dziedzictwa i sukcessyi pomiędzy pozywaną i pomienionym zmarłym Janem Tulską zawartego, spor rozpoczął.

Gdy atoli Magistrat pomieniony dla tego, iż wspomniona do Sądu pozwana w kraiu Pruskim w wsi Sarnowie mieszka, tey Tekli Ostaszewskiey tutay znayduiącego się Patrona Pana adwokata Jacka Bienkiewicza z iey szkodą i nakładem za obroniciela ustanowił, z którym ten spor ninieyszy (stosownie do przepisaney na C. K. dziedziczne kraie sądowey ustawy) rozpocznie się i ukończonym zostanie; przeto ona tym celem ninieyszym napomina się, ażeby w dniu 18 Listopada r. b. o godzinie 10 ranney tu w sądzie albo sama osobiście stawiła się, albo przeznaczonemu sobie obroniciełowi ieżeli iakie mieć może do poparcia prawa swego służące dokumenta wcześnie przesłała, albo wreście innego sobie pełnomocnika iakiegokolwiek bądź ustanowiła, i Sądowi tuteyszemu oznaymiła takowych używaiąc (względnie na przepisany porządek) prawnych środkow, któreby oney się do iey w tey mierze obrony naywięcey skutecznemi bydź zdawały, albowiem w przeciwnym razie niepomyślne z iey ociągania się wypaść mogące skutki sobie samey przypisać będzie winna. Tak bowiem stanowią przepisane na C. K. dziedziczne kraie Prawa. — Dan w Krakowie dnia 6 Sierpnia 1802.

J. Gellinek.
Łodciński.
Hirschberg.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Hink.

Z Sądu woyskowego J. C. K. M. pod tytułem: *Judicium delegatum militare mixtum* w tuteyszey Galicyi Zachodniey ustanowionego, czyni się ninieyszym Edyktem wiadomo, że Balcer Rosner gemein od trzeciego granicznego wydziału w tym kraiu, rodem z Jayusowicz Dominium Szemberkowskiego w cyrkule Myślenickim w Galicyi Wschodniey, bez testamentu i sukcessorow tuteyszemu Sądowi wiadomych, w Studzienney w Galicyi Zachodniey na dniu 24 Grudnia 1801 roku umarł.

Końcem zatem należytego rozporządzenia tegoż puścizny, wzywa się wszystkich którzyby sobie do teyże iakie, bądź z powodu sukcessyi bądź z innych miar pretensye rościli, ażeby iakowe pretensye w przeciągu roku niedziel sześciu i trzech dni do wyżey wymienionego Sądu,

sami, lub przez pełnomocnikow tym pewniey podali, i słuszność tychże okazali, ile że w przeciwnym razie taż puścizna, gdyby w przepisanym terminie nikt się do niey nie zgłosił, iako prawu Kaduka podpadaiąca na rzecz funduszu inwalidow J. C. K. M. odpadnie. — W Krakowie dnia 2 Września 1802 roku.

Przez C.K. Sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey, na prożbę adwokata Zarańskiego przydanego kuratora czyni się iuż po piąty raz wiadomo niniejszym Edyktem Emanuelowi i Alexandrowi synom niegdy Maurycego Kurowickiego, iż Krolewska Pruska Południowa Regencya w Białym Stoku mocą Swey Noty pod 28 Lutego datowaney a 29 Marca 1800 roku odebraney, uwiadomiaiąc o zaszłey śmierci słabego na umyśle Franciszka Kurowickiego w Kurateli zostaiącego dla ukończenia pertraktacyi tamże pozostałego po zmarłym dziedzictwa w Krolewskiey Pruskiey Siemiatyckiey jurysdykcyi agituiącey się; tuteyszych C. K. Szlacheckich Sądow rekwirowała, aby, gdy przychodzący do tego dziedzictwa oprocz reszty braci i siostr po zmarłym pozostałych iuż zmarłego brata Maurycego Kurowickiego dzieci Fryderyk i Władysław Kurowiccy, tudzież przydany od Sądu Siemiatyckiego nieprzytomnym niegdy Maurycego Kurowickiego dzieciom kurator Jan Smorzewski iuż przed jurysdykcyą Krolewską Pruską Siemiatycką się zgłosili, i komplanacyą pomiędzy sobą proponowali, samym nieprzytomnym niegdy Maurycego Kurowickiego dzieciom od Krolewskich też tuteyszych Sądow kurator był prydany, z nakazem, aby lub sam się tamże do wniścia w ugodę stawił, albo też na Jana Smorzewskiego lub też kogo innego plenipotencyą uczynił. Gdy zatym stosownie do tey rekwzycyi im kurator w osobie tuteyszego adwokata Zarańskiego iest wyznaczony z tym dodatkiem, aby w Sądzie substancyą po Franciszku Kurowickim pertraktuiącym swey powinności zadosyć uczynił. Oni więc na prożbę tegoż kuratora po piąty raz się przywołnią, aby końcem osiągnienia wzmiankowanego dziedzictwa tych śrzodkow używali, ktore za zdolne do tego uznaią, i ustanowione kuratorowi lub też iakiemu przez się obranemu pełnomocnikowi informacyą i pomoc udzielili.

Gołaszewski.
Brożowski.
Friedenthal.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachod.
Dan w Lublinie 3 *Sierpnia* 1802.
Sahaneck.

Przez C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey czyni się wiadomo sukcessorom zmarłego Jacka Dyskiego, których imienia i mieysca zamieszkania nie są znamione; iż maiątek po tymże zmarłym Dyskim pozostały w tuteyszych sądach się pertraktuie, a za kuratorem nieprzytomnych sukcessorow adwokat Zarański iest ustanowiony; tym więc końcem, oni się napominaią, aby w przeciągu roku iednego i niedziel sześć swe oświadczenie względem przyięcia lub też zrzeczenia się dziedzictwa po wspomnionym Jacku Dyskim pozostałego, iakoteż i prawa swe do teyże sukcessyi podali, a to tympewniey, gdyż inaczey pertraktowanie tego maiątku we wszystkich iego częściach z ustanowionym kuratorem rozpocznie się, i podług przepisow prawa cywilnego części II. postępowac się będzie.

Gołaszewski.
Gruszecki.
Friedenthal.

Z Rady C. K. sądow Szlach. Lubelskich Galicyi Zachod.
Dan w Lublinie 10 *Sierpnia* 1802.
Sahaneck.

Propinacyia wodki (czyli ogołem palenia i szynkowania horzałki) tuteyszego Państwa będzie d. 21 *8bra* 1802 *w niniejszey kancellaryi o godzinie* 9 *zrana na* 3 *lata to iest: od* 1 *9bris* 1802 *aż do ostatniego 8bris* 1805 *przez publiczną licytacyą w dzierżawę puszczona.*

Każdy chęć maiący licytować do tego aktu zaprasza się, i może bliższe kondycye dzierżawne w tuteyszey Kancellaryi co dzień wyczytać.

Z C. K. Prefektury Suchedniowskiey. D. 14 *Septebris* 1802.
Fran. Jos. Kollmann, prefekt.